

Betoog begroting 2025-2028

Kernbeleid wil welzijn voor allemaal, voor nu en voor later. Dus wij willen *voor alle inwoners, ook de kwetsbaren een gezond leven, liefst ook nog gelukkig met voldoende sociale contacten, zonder armoede, met een rechtvaardige verdeling van de lasten. Verder willen wij een adequaat milieu- en klimaatbeleid om de kans op welzijn veilig te stellen voor de volgende generaties. Voor het welzijn van onze inwoners willen we de eigenheid van de kernen behouden: rustige groene dorpen met de nadruk op wonen, duurzame, kleinschalige recreatie en industrie. Daarnaast vinden wij dat doelen concreet omschreven moeten worden zodat we na kunnen gaan of ze gerealiseerd worden en dat we weloverwogen met gemeenschapsgeld om moeten gaan.*

In deze algemene beschouwingen ga ik zo dadelijk op het onderwerp welzijn en wat dat betekent voor onze huidige kwetsbare inwoners en voor milieu en klimaat. Maar eerst wil ik het hebben over geld. Dat wordt de komende jaren een probleem. In 2020 was al bekend dat het ravijnjaar eraan zat te komen. Toch heeft het college sindsdien allerlei dure projecten voorgesteld en heeft een meerderheid van de raad er ook nog mee ingestemd. Kernbeleid heeft herhaaldelijk moties en amendementen ingediend om dat tegen te gaan. Vaak tevergeefs. Maar de aanhouder wint. Soms. Bij de voorjaarsnota hebben we het nogmaals gezegd en het college heeft wel nu toch enkele dure tamelijk nutteloze dingen uit het MIP gehaald, zoals de te smalle rode asfalt fietsstroken die alleen schijnveiligheid geven en de geluidsschermen langs de A67. Kernbeleid is blij dat het college ons advies heeft opgevolgd om de OZB voor woningen niet met meer dan 10% te laten stijgen en de bedrijfsgebouwen dan maar meer. Dit strookt met ons uitgangspunt de zwaarste lasten voor de breedste schouders.

Er staan echter nog wel een paar hoge bedragen in de begroting voor zaken die wij nutteloos en/of ongewenst vinden zeker in deze tijden met het sombere vooruitzicht. Wij vinden dat het geld beter voor ander zaken bestemd kan worden. Daar zullen we amendementen voor indienen. We vinden dat er teveel geld naar toerisme gaat en teveel naar een overbodig onderzoek. Zoals gezegd wil Kernbeleid de kleinschaligheid van onze dorpen behouden. Dat is in de vorige vergadering over de schaa sprong uitgebreid aan de orde gekomen. Wij willen ook niet dat we overspoeld worden door toeristen. Er komen er al genoeg. Slechts een handvol ondernemers profiteren van nog meer toeristen. Voor de werkgelegenheid hoeven we dat ook niet te doen. Daarom vinden wij het niet nodig en onwenselijk om veel geld aan Visit te geven. Een tijdje terug stelde de coalitiepartijen voor om €100.000,- extra uit te geven aan toerisme. Maar de toeristen profiteren al volop van de Markt in Eersel en de mooie natuur met fiets en wandelpaden. Die €100.000,- extra voor toerisme is in deze tijden gewoonweg verspilling. Daarom dienen wij hiervoor een amendement in. Het onderzoek naar de verplaatsing van het gemeentehuis en de Muzenval vinden wij ook verspilling van gemeenschapsgeld, omdat er reeds een onderzoek is uitgevoerd en de conclusies duidelijk waren. Deze 3 ton kunnen we veel beter bewaren voor andere nuttige zaken waar onze inwoners meer aan hebben.

Welzijn moet er zijn voor alle inwoners. Niet alleen voor mensen met goede banen, een goede opleiding en een fijn huis. Maar ook voor mensen of met een laag inkomen en met weinig opleiding. Armoede is geen keuze, maar ontstaat vaak door pech, soms doordat mensen minder talenten hebben, soms door een belabberde opvoeding en ook slecht landelijk beleid draagt er aan bij. Bijvoorbeeld een te laag minimumloon. Dat zou €16,- per uur moeten zijn, maar is slechts iets meer dan €13,- per uur. *Mensen met een minimuminkomen komen daardoor ongeveer €400 in de maand te kort om fatsoenlijk van te kunnen leven. En dan is het voor mensen die op of onder het bestaansminimum leven nog een stukje erger. Een te laag inkomen leidt tot chronische stress en tot ongezonde voedingspatronen en bewegingsarmoede. Chronische stress is vaak de*

oorzaak van veel andere problemen zoals verslavingen en psychosomatische aandoeningen. Een vijfde deel van alle Nederlanders die tot de laagste inkomensgroep horen, leeft daardoor 8 jaar korter en kampt 24 jaar langer met een slechte gezondheid dan de 20% welvarendste mensen. De gemeente heeft tot taak om deze gezondheidsverschillen te verkleinen. Nu onderneemt onze gemeente enkele activiteiten, maar het is nog steeds onvoldoende. Zeker op het gebied van voeding. Fruit en groente zijn essentiële onderdelen van een gezond voedingspatroon. Wij willen graag dat de gemeente een project opstelt, uitvoert en evalueert opdat arme huishoudens direct meer groente en fruit tot hun beschikking krijgen. Dat zou kunnen door middel van waardebonnen, maar het college mag zelf ook iets anders bedenken. Het is onjuist om te zeggen dat dat inkomenspolitiek is. Dan zou het hele minimabeleid inkomenspolitiek zijn.

De gezondheidsverschillen op het gebied van de tandartszorg worden steeds groter. Het is nu zo je aan iemands gebit kunt zien of hij/zij leeft in armoede. Uit onderzoek van de Radbouduniversiteit blijkt dat een slecht gebit niet alleen veel individueel leed veroorzaakt maar dat het de samenleving ook veel geld kost, en wel 3 miljard euro. Het verhelpen van kleine tandproblemen voorkomt veel grotere en duurdere problemen met alle maatschappelijke gevolgen van dien.

Verder zijn er ook veel ouderen met lichamelijk en psycho-geriatrische aandoeningen die hulp en steun nodig hebben. Een deel van de ondersteuning loopt via de WMO en een aanzienlijk deel via mantelzorg. Kernbeleid heeft in de raad herhaaldelijk gewezen op het belang van mantelzorgondersteuning, omdat bekend is dat veel mantelzorgers zwaar belast zijn. Wij waarderen het daarom zeer dat het college nu een onderzoek doet naar de wensen en behoeftes van mantelzorgers. Uit ander onderzoek dat landelijk is gedaan weten we dat er vooral behoefte is aan vervangende zorg, materiele hulp, financiële regelingen, mantelzorgmakelaars en persoonlijke ondersteuning. Wij willen niet dat daar straks geen geld voor zou zijn. Daarom willen we het restant van de Gala-gelden hiervoor reserveren.

Zoals gezegd vinden wij dat we niet alleen aan welzijn hier en nu moeten denken, maar ook aan het welzijn daar en straks. Ons handelen heeft namelijk effecten in de nabije en verdere toekomst maar ook effecten op mensen die hier ver vandaan wonen.

Na de hevige overstromingen van de afgelopen dagen en maanden in Europa zal niemand meer twifelen aan de levensbedreigende gevolgen van klimaatverandering. Ik hoop ook niet meer aan de menselijke oorzaken. Met het huidige beleid gaan we ver over de 2 graden opwarming, richting 3 graden opwarming over ongeveer 70 jaar. Als gemeente mogen we niet weggijken voor de vervuiling en klimaatverandering die we met ons eigen handelen veroorzaken. Uiteraard realiseer ik me dat wij hier niet in ons eentje de wereldproblemen kunnen oplossen. Kernbeleid is wel van mening dat we beter een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing dan een bijdrage aan het probleem. Wij vinden dat een morele plicht. Bovendien heeft de gemeente hierin ook wettelijke plichten. Wat we eerst moeten doen is weten hoeveel onze bijdrage is aan het probleem. Door de bouw wordt veel CO₂ uitgestoten. Dus ook door onze projecten. Daarom moeten we nagegaan hoeveel CO₂ uitstoot een project met zich meebrengt. Vervolgens kunnen we bekijken hoe we de klimaatimplicaties kunnen minimaliseren. Te beginnen met het fietspad langs de Postelseweg. Als we dat klakkeloos asfalteren geeft dat zomaar 675 ton CO₂ uitstoot. Ook moeten we zo snel mogelijk omschakelen naar een manier van bouwen die weinig tot geen CO₂ uitstoot geeft of zelfs CO₂ opslaat; circulair en biobased bouwen dus.

Verder vraag ik me af of de gemeente Eersel haar opdracht vanuit de RES om voor 2030 0,055 Tw grootschalig energie op te wekken wel haalt. In Winterle wordt met het project van TPSolar minder dan de helft opgewekt. Waar komt de andere helft en hoever staat het daarmee? Worden daar in 2025 vergunningen voor afgegeven?

Er zijn nog een paar punten waar ik het niet over gehad heb en waar we ook geen motie voor geen indienen, maar waar we wel even aandacht voor willen hebben

Kunst: alle geld dat uitgegeven wordt aan het Groene Lint is zonde. Daar gaat bijna niemand kijken. Gebruik het restant van het geld om de kunstwerken te verplaatsen naar een plek waar wel mensen komen: plaats ze straks in de buurt van de nieuwe autonome kunstruimte bij het mindervalide toilet aan de Markt in Eersel

Sport: Een nieuwe atletiekbaan is een dure aangelegenheid, maar bij lange niet zo duur als het Museum en het Zwembad. Hopelijk wordt daar in 2025 voortvarend aan gewerkt vanuit de ambtelijke organisatie en worden subsidie mogelijkheden optimaal benut. Kernbeleid hoopt verder dat in 2025 de sporthal eindelijk goed beheerd. De laatste tijd is het voor de gebruikers echt behelpen. Het is misschien een optie om onderhoud en beheer als gemeente weer zelf te doen.

Dorpsondersteuner: Het is jammer dat vier dorpen geen dorpsondersteuner hebben. Kernbeleid zou graag zien dat de gemeente hierin het voortouw neemt en daarvoor een kwartiermaker aanstelt.

Groenbeheer en biodiversiteit: Schoffel in principe niet in de plantsoenen, zodat inheemse planten, ook een kans krijgen en daarmee de biodiversiteit verbeterd wordt. Verwijder alleen brandnetels en bramen met wortel en al daar waar ze hinderlijk zijn.

Plan bos en boom: zet de geliberaliseerde pachtgronden hiervoor in. We hebben bomen en bossen heel hard nodig voor hout, recreatie, de natuur en CO2 opslag. En bossen bevorderen ook nog eens onze gezondheid.

Wij dienen nu slechts 8 moties en amendementen in: 2 om minder geld uit te geven, 3 in het kader van meer welzijn **nu** en 3 voor meer welzijn **later**.